

امیرثامنی

دولت چهاردهم چه بخواهد و چه نخواهد، در تاریخ این کشور به عنوان روی کار آمدن یک «دولت اصلاح طلب» شناخته خواهد شد و بنابراین تلاش برای نمایش فراجنبی بودن دولت (از طریق توافق بر سر تقسیم مناصب و بستن دولت میان جریان های سیاسی کشور) نه نزد افکار عمومی و جریان های سیاسی کشور و نه در تاریخ ره به جایی نخواهد برد. انتخاب شعار دولت به عنوان «دولت وفای ملی» نیز به نظر بیش از آنکه مقوم ایده ها، وعده ها و برآورده کننده انتظارات باشد، بیشتر به پاشنه آشیل دولت و ابزار ناراضی سازی همه طیف ها (اعم از موافقان و مخالفان دولت) تبدیل شده است. از همین رو بود که با توجه به نارسایی و کژتابی ذاتی مفهوم «وفای» که معانی و تعابیر متفاوتی از آن برداشت می شود و اساسا در فضای سیاسی امروز کشور نیز وفاقی بر حدود و نفور و کم و کیف آن شکل نخواهد گرفت، در همان نخستین روزهای استقرار دولت، با واسطه یکی از معاونان رئیس جمهور این پیشنهاد مطرح شد که دولت چهاردهم به نام «دولت دوام (دولت وفای و اقدام ملی)» نام گذاری شود تا وجه «اقدام ملی» نیز در کنار وجه «وفای ملی» بتواند ضمن کاستن از بار انتزاعی و مبهم وفای، هدایتگر و پیشران حرکت دولت و تعیین اولویت های آن باشد. پیشنهادی که البته مورد توجه قرار نگرفت و شاید دولت چهاردهم طی چهار سال آتی از ناحیه محور قراردادن همین مفهوم چالش برانگیز آماج حملات قرار گیرد و سرمایه اجتماعی خود را به خاطر بی عملی در برابر انتظارات تدریجا از دست بدهد. کشور امروز با کلاف سردرگمی از بحران ها و تنگناها اعم از ناترازی های مالی، انرژی و منابع طبیعی مواجه است که تا دوام و تعمیق چندین دهه ای آنها پایداری سیستم را با مخاطره جدی مواجه کرده و شاید اگر انکشت پتروس فدائکار (ملت) درون سوراخ ایجاد شده پشت سد ناترازی ها و ناکارآمدی ها) تا امروز نبود، با ترک برداشتن و شکستن سد، سیلی بزرگ همه آنچه را باید با خود می برد. دولت چهاردهم در شرایطی روی کار آمد که متأثر از فرایند فرسایش اجتماعی - اقتصادی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۳، دولت در کشور در پایین ترین حد سرمایه اجتماعی خود قرار داشت و انباشت متراکم مسائل حل نشده و فشار حداکثری به سفره و معیشت مردم، وضعیت پیچیده و دلهره آوری را فرآوری نظام حکمرانی قرار داده بود. برای نجات کشور از ماریشچ ناکارآمدی، دولت چهاردهم در دو جبهه داخلی و خارجی دو دستورکار اصلی زیر را پیش رو دارد که کاملا بر یکدیگر مؤثرند:

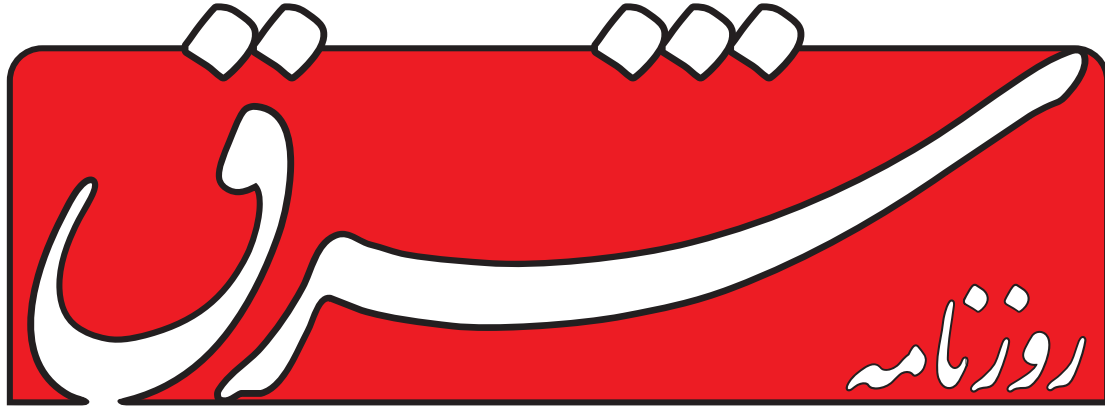
اول) بهبود رابطه با جهان و رفع تحریم ها برای برگشت کشور به نقشه اقتصادی جهان؛ دوم) انجام اصلاحات ساختاری - فرایندی در حکمرانی اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشور.

نکته مهم این است که دولت به سبب هم آیدنی و برهم کنش مسائل و بحران های فراوری خود، بدون داشتن یک تصویر بزرگ (Big Picture) و برنامه جامع از اصلاحات و فرایند گام به گام اجرای آن نه می تواند در زمینه حل یا تخفیف آنها توفیقی داشته باشد و نه می تواند با توجه به وخامت اوضاع همچون دولت های پیشین به مسکن دمانی ادامه دهد. همچنین نمی تواند یکی از این دو جبهه را کنار گذاشته و فقط بر یکی متمرکز شود. بنابراین نیاز امروز و قطعی کشور، کاربست نگرش جامع، علمی و گام به گام به مسئله اصلاحات در کشور است.

یکی از اصلی ترین دلایل شکست پروژه اصلاحات در کشور اولاً تقلیل آن به حوزه سیاسی و بدینی نسبت به آن به سبب وجود شائبه استحاله فرهنگی و سیاسی، ثانیاً غفلت از نگرش کل نگر به نظام مسائل و اولویت های حکمرانی در کشور و درک درهم تنیدگی و تودرتویی موضوعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در کشور، ثالثاً اعوجاج رویکردی و تفرق بینشی میان دولتمردان در خصوص نحوه مواجهه با موضوعات و قرارگیری در تله معلول نگری به جای علت نگری و رابعاً کم توجهی به مقوله مدیریت تعارض منافع میان بازیگران و کنشگران در مسیر اجرای اصلاحات و ضرورت هم راه سازی جامعه با دولت در فرآیند شیب های پیشبرد آن است که سبب شده اصلاحات در کشور

به یک تابوی بزرگ تبدیل شده و «اصلاح ناپذیری اصلاح پذیرها» یکی از خصلت های عجیب حکمرانی در کشور باشد.

شنبه ۲۶ آبان ۱۴۰۳
۱۴ جمادی الاول ۱۴۴۶
۱۶ نوامبر ۲۰۲۴
سال بیست و یکم
شماره ۴۹۷۶
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

لاریجانی در نشست خبری در لبنان:

از تصمیمات مسئولان و مقاومت لبنان حمایت می کنیم

در «شرق» امروز می خوانید: گزارش «شرق» از بایدها و نبایدهای حضور کودکان در فضای مجازی، با اشاره به تجربه سایر کشورها • ناکامی بایدن هریس؛ شکست قمار ۱.۹ میلیارد دلاری برای حزب دموکرات

آیا سفر افائل گروسی در آستانه نشست آتی آژانس بین المللی انرژی اتمی به ایران منجر به رفع چالش ها و مانع صدور قطع نامه علیه ایران خواهد شد؟

تهران، میزبان صلح

کارشناسان در گفت و گویا «شرق»، دیدار ایلان ماسک با امیرسعید ابروئی را ارزیابی کردند

از دیدار با مردم در شهر کتاب تا حضور در منزل محمدعلی موحد

کتاب گردی رئیس جمهور در هفته کتاب

حاشیه ای بر بازدید رئیس جمهوری از مجموعه شهر کتاب

توسعه به مثابه یادگیری

مهدی فیروزان

خروج سرمایه های انسانی و مالی از کشور دامن زده است. پژوهشگران همچنین به کندی اصلاحات در ساختار نظام آموزشی اشاره کرده و به نظر می رسد که برای این مسئله، راه حل هایی دقیق و سنجیده دارد. ضعف آموزشی نه تنها باعث کاهش مهارت نیروی کار شده، بلکه به عنوان یکی از موانع اصلی توسعه اقتصادی و اجتماعی عمل می کند. بسیاری از جوانان با استعداد و توانمند وارد بازار کار می شوند، اما به دلیل ضعف در آموزش های کاربردی، نمی توانند از ظرفیت های خود بهره ببرند و در نهایت، این موضوع به نفع هیچ یک از طرفین (نیروی کار یا کارفرما) نیست. دکتر پژوهشگران با شناخت دقیق از این چالش ها، به نظر می رسد که می تواند به عنوان یکی از معماران تغییرات در این حوزه، گامی اساسی برای اصلاح و ارتقای نظام آموزشی بردارد. او دردهای اصلی را به خوبی تشخیص داده و می تواند برای بسیاری از مشکلات کنونی راهکارهای عملی ارائه دهد. امید که بتوان بحث های کلیدی این دیدار غیررسمی را در آینده مطرح کرد.

پژشکیان مطلبی را برای یکی از مشتریان کتاب نوشت که شخصیت و نیست او را بیان می کند: قول می دهم که هیچ وقت وعده دروغ ندمم و با مردم عزیز ایران صادق و مهربان باشم.

بازدید غیرمنتظره و دوساعته دکتر پژوهشگران از مجموعه شهر کتاب در غروب جمعه، به همراه گفت و گوهایی متنوعی که با مدیران فرهنگی انجام شد، موضوعی است که باید از جنبه های مختلف بررسی شود. اما قرار است در آینده نزدیک، متن کامل این گفت و گوها منتشر شود. اما نه به عنوان اظهارات رسمی یک رئیس جمهور صادق، بلکه به مثابه صحبت هایی غیررسمی، بی تکلف و درون خانوادگی که هدف آن نزدیکی اذهان مدیران فرهنگی و دستیابی به راه حل های عملی است.

دکتر پژوهشگران، با توجه به هم زمانی بحران های مختلف، توسعه ایران امروز را برابر با آموزش مؤثر می داند. به معنای دیگر خوب می داند توسعه یعنی یادگیری. نه فقط یادگیری طوطی وار یک علم، بلکه قدرت گمانه زنی درست درباره آینده ای که آن علم در کنار دیگر رشته ها می تواند به انسان بدهد. او که تجربه تصمیم سازی و مدیریتی همراه با صراحت و دردشناسی در کلامش مشهود است، بر این باور است که نظام آموزشی ایران، از پیش دیستانی تا دانشگاه و حتی دوران پس از آن، نظامی معیوب است. او معتقد است که ارتباط معناداری میان محتوای درسی و پرورش مهارت های عملی وجود ندارد. برای مثال، اکثر دانش آموزان رشته مکانیک ممکن است از دانشگاه فارغ التحصیل شوند، اما فاقد مهارت های کارگاهی هستند که بتواند حتی ساده ترین

یادداشت

منطق جنگ؛ فلسفه قدرت

سیدحسین مرتضوی کیاسری

اروپا ضد چین و ایران، عضویت اوکراین در اتحادیه را خلاف منافع ایران و چین تعریف می کند. در چنین فضایی، کنش عکس منطبق جهانی و کشاندن جنگ به داخل کشور، غیرمنطقی است. اوکراین برای در امان ماندن از حمله روسیه، به استقبال آن رفت و به مخروبه ای با میلیون ها آواره و کشته تبدیل شد. جنگ اوکراین از آغاز، قفلی پارادوکسی داشت. جلوگیری از عضویت اوکراین در ناتو، از دلایل این جنگ بود. حمایت از اوکراین برابر روسیه، دلیل اوکراین برای عضویت در ناتو بود. اکنون اگر صلح بدون توافق شود، اوکراین فوراً عضو ناتو می شود. آنچه روسیه دنبال جلوگیری از آن بود، اتفاق می افتد. آنچه اوکراین دنبال جلوگیری از آن بود (جنگ) هم قبلاً اتفاق افتاد. پس این همه هزینه برای چه بود؟ هدف حمله حماس هم آزادی چند صد مبارز اعلام شد. اما نه تنها این هدف محقق نشده، بلکه ده ها هزار شهید، صدها هزار آواره و میلیارد ها دلار خسارت از توحش اسرائیل به جا مانده است. پس اینجا هم این همه هزینه برای چه بود؟ شاید هر دو این جنگ ها، ضمن ارتباط با هم، بازی در میدان جنگ دیگران باشند. شاید روسیه دنبال میدان دیگری خارج از جبهه اوکراین بوده است تا اکنون در صدمین سال پیوستن اوکراین به اتحادیه سوسیالیستی، پارادوکس جنگ اوکراین حل شود.

بازی قدرت، مستلزم جنگ است اما عقلانیت حاکم بر جهان، جنگ را منع می کند. این تناقض، کشورها را به جنگ در میدان دیگران می کشاند. با جنگ فروزی یا استفاده از جنگ جاری دیگران. استفاده نادرست از قدرت و درگیرکردن آن با جنگ مستقیم، باعث زوال قدرت می شود. سابقه روسیه، آلمان، فرانسه، ژاپن و عثمانی در ۱۵۰ گذشته، از این نمونه هستند. قدرت نظامی تا جایی بازدارنده است که عنصر زور استفاده نشود. فرق ندارد کدام کشور باشد، جنگ و بحران، موقعیت هر کشوری را پایین می آورد. کشور را زمین مبارزه و بازی دیگران می کند. حتی دستاوردهای احتمالی جنگ، جبران خسارت های چندبعدی آن نیست. سود فروش سلاح جزئی ترین منافع جنگ دیگران است. سلاح رایگان برای اهداف اصلی، سرمایه گذاری محسوب می شود. اروپا، اوکراین را میدان جنگ خود با روسیه کرده است. کره شمالی در ازای پیمان دفاعی با روسیه، به میدان جنگ اوکراین رفته است. آمریکا و ترکیه هم در جهت اهداف استراتژیک، از این جنگ بهره می برند. حتی بازی فرضی ایران و چین در این میدان، کنش عقلانی خواهد بود. اوکراین از تأمین کنندگان مهم غذا در جهان است. گرچه ایران از ابتدای جنگ اوکراین به شیوه های مسالمت آمیز تأکید داشته است؛ سابقه تحریم اتحادیه

برگزیده ها

گزارش «شرق» از اخبار خشونت زنان تا ماجرای کلینیک ترک بی حجابی و سکوت معاونت زنان

کلینیک پر حاشیه

رئیس سازمان سینمایی خبر داد

راه اندازی کارگروه کارآفرینان با سینماگران

عملکرد خیره کننده ۳ بازیکن تیم ملی ایران در جدال با کره شمالی

قدرت دست

بوشهری ها است

یک تخت؛ سهمی از زندگی

کفت وگو با سروش صحت به بهانه اکران «صبحانه با زرافه ها»

سعی کرده ایم با صداقت از جهان ذهنی مان بنویسیم

یادداشت

انتخابات مهم تر از منتخب

مهرداد احمدی شیخانی

چند سال پیش مجموعه مقالاتی نوشتیم با عنوان «محور اقتصادی شهر» و در آنجا از این گفتم که شهرها حول یک محور اقتصادی شکل می گیرند؛ چون معیشت، مهم ترین دلیل تجمع انسان ها در یک منطقه و مسکونی شدن آن منطقه است و اگر معیشت مردم در جایی تأمین نشود، مردم هم در آنجا سکن نخواهند گزید و حتی اگر برای مدتی، به صورت مصنوعی هم بنشیند معیشت مردم را در جایی تأمین کرد، با آن میان رفتن آن تأمین معیشت، شهری هم که پیرامون آن محور اقتصادی شکل گرفته است، نابود شده و مردم از آن منطقه پراکنده می شوند. شهرهای بسیاری را در طول تاریخ می توان مثال آورد که به چنین سرنوشتی گرفتار آمده اند؛ برای مدتی معیشت مردم در جایی تأمین و شهری پیرامون آن تشکیل می شد و بعد از آن دست رفتن آن محور معیشتی، مردم پراکنده و شهر از بین رفته یا فقط به دهکده ای یا شهری تبدیل شده است با بناهای خالی و خاک و فرسوده و در حال ویرانی. شاید معروف ترین این شهرها در عصر حاضر، شهر دیترویت در آمریکا باشد که زمانی قلب صنعت خودروسازی، نه در آمریکا بلکه در کل جهان بود، ولی الان به شهری با انبوه ساختمان های خالی و کارخانه های متروک تبدیل شده است. مردم هم از آنجا رفتند. شهری که زمانی صاحب بلندترین کتبد جهان بود و این کتبد، چند قرن بلندترین ساختمان جهان بود...

این گزارش را در صفحه ۱۲ بخوانید